

ORATORIJSKI PRIROČNIK 2020

ZAUPAM, ZATO SI UPAM

Pripravili:
salezijanci,
sestre hčere Marije Pomočnice,
Združenje animatorjev Oratorija

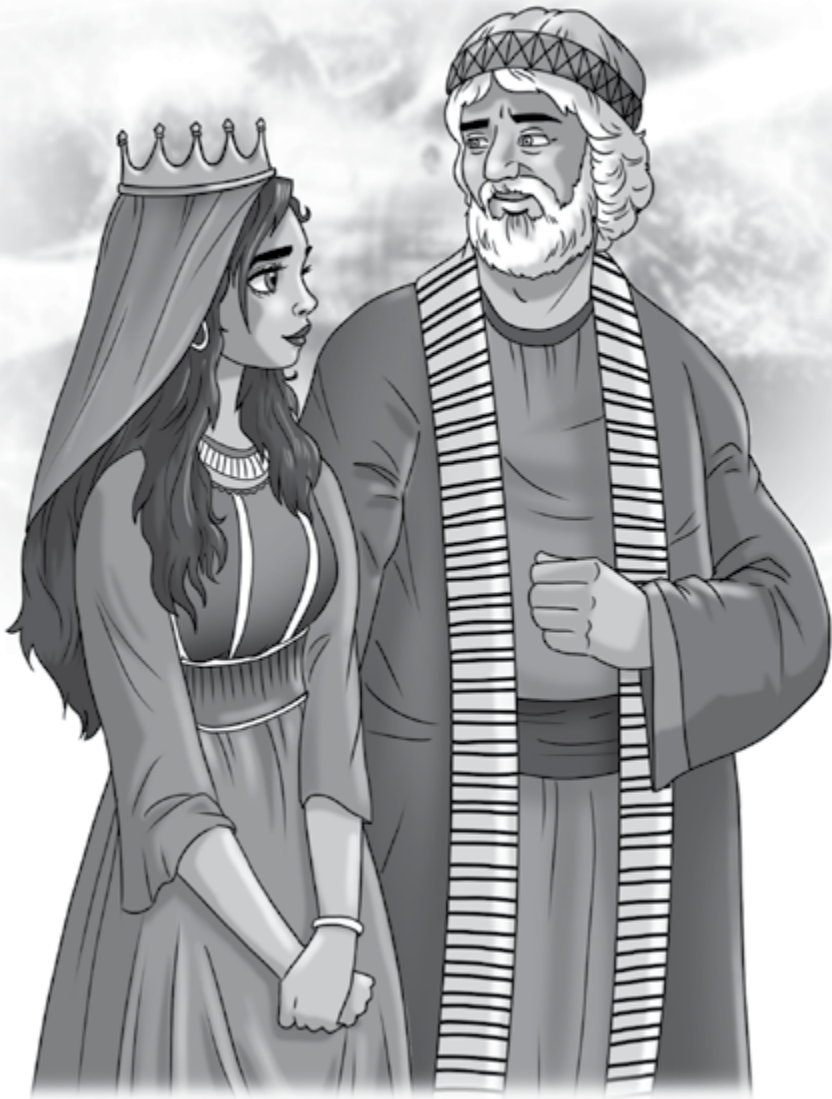
Ljubljana 2020

VSEBINSKI PREREZ ORATORIJA 2020

	Uvod	1. dan	2. dan
KRONA DNEVA (vrednota)	/	LEPOTA	ODGOVORNOST
ZGODBA	Predstavljeni sta pripovedovalki – sestri Mojca in Janja. Janja začne pripovedovati zgodbo o junakinji, ki je rešila svoje ljudstvo. Predstavi perzijskega kralja Ahasverja, ki na pobudo svojih svetovalcev izda ukaz, da morajo vsa lepa, mlada dekleta priti na grad, da si bo izmed njih izbral kraljico.	Predstavljena je Estera. Ravno ko jo bratranec Mordohaj obvesti, da bo morala iti v palačo po kraljevem ukazu, pride uradnik in jo odvede pred kralja. Estera po zunanji in notranji lepoti prekaša vsa druga dekleta, prestane kraljev preizkus in postane kraljica. Haman še bolj zasovraži Jude in Mordohaja, saj se mu ta noče pokloniti.	Mojca ima težavo z obilico domače naloge, zato ji Janja prevzemanje odgovornosti ponazori na Esterinem primeru. Mordohaj pove Esteri o zaroti proti kralju. Estera, ki je sprejela odgovornost vladanja, kralja obvesti o poskusu atentata in mu s tem reši življenje. Haman začne uresničevati načrt o maščevanju Mordohaju in Judom.
SIMBOLI	/	 biser (v školjki)	 žezlo
SVETOPISEMSKI ODLOMKI	/	Stvarjenje človeka: 1 Mz 1,26-27.31a	Bog pokliče Mojzesa: 2 Mz 3,7-12
CILJI KATEHEZ	SPOZNAVNI	Otrok spozna, da je potrebno skrbeti za notranjo lepoto, pri tem pa ne zanemariti zunanje.	Otrok spozna in sprejme svojo odgovornost v vsakdanjem življenju (v šoli, družini, prijateljskem odnosu).
	DOŽIVLJAJSKI	Otrok občuti veselje ob odkrivanju svoje lepote.	Otrok doživi pomembnost izpolnjevanja nalog, ki so mu zaupane.
	DEJAVNOSTNI	Otrok pohvali/odkriva dobre lastnosti sočloveka.	Otrok preizkusi svojo sposobnost ob zaupani nalogi.

* Odlomek je vzet iz jeruzalemske izdaje evangelijev in psalmov, SŠK in Teološka fakulteta Ljubljana, 2010.

3. dan	4. dan	5. dan
POST	ZAUPANJE	HVALEŽNOST
<p>Mordohaj Esteri v pismu sporoči Hamanov zlobni načrt o uničenju Judov. Estera prosi Mordohaja, naj se vsi Judje tri dni postijo in molijo zanjo. Tudi sama se tri dni posti in iskreno moli k Bogu. Popolnoma Mu zaupa, pripravljena je tudi umreti. Nato se pripravi, da bo odšla h kralju.</p>	<p>Estera tvega življenje in brez povabila pride pred kralja. Ta se je usmili. Estera ga skupaj s Hamanom povabi na večerjo.</p> <p>Kralj želi nagraditi Mordohaja, ker ga je ta obvaroval pred atentatom, zato naroči Hamanu, naj ga pelje po mestu in ga počasti.</p>	<p>Estera pri večerji s kraljem in Hamanom kralju razodene Hamanov maščevalni načrt. Kralj ukaže, naj Hamana odstranijo. Estera prosi kralja, naj izniči ukaz za poboj Judov. To postane mogoče, ker Estera vztraja, da je eno s svojim ljudstvom. Judje se nato veselijo in zahvaljujejo Bogu za rešitev.</p>
 <p>raševina</p>	 <p>padalo</p>	 <p>šopek</p>
<p>Postiti se na skrivnem: Mt 6,16-18*</p>	<p>Zaupati v Božjo previdnost: Mt 6,25-34*</p>	<p>Deset gobavcev: Lk 17,11-19*</p>
<p>Otrok spozna, da nam post pomaga, zblížati se z Bogom.</p>	<p>Otrok spozna, da lahko tako, kot zaupa najboljšim prijateljem in staršem, zaupa tudi Bogu.</p>	<p>Otrok spozna, da za vsakim dobrim dejanjem nekdo stoji (človek/Bog).</p>
<p>Otrok doživi, da je dobro, če je post naporen.</p>	<p>Otrok doživi trenutek izpolnjenega zaupanja s strani drugih udeležencev.</p>	<p>Otrok občuti hvaležnost.</p>
<p>Otrok naredi postno vajo.</p>	<p>Otrok drugim udeležencem izkaže, da je vreden zaupanja.</p>	<p>Otrok se v molitvi zahvali Bogu za stvari, ki se nam običajno zdijo samoumevne.</p>

Ne prezrite

2. VSEBINSKO JEDRO ORATORIJA 2020

ZAKAJ ESTERINA KNJIGA?

Kot verjetno veste, se oratorijska tema izbira v triletnem ciklu: literarni junak, svetnik in svetopisemska oseba. Letos je spet na vrsti slednja. V množici svetopisemskih likov smo se odločili za Estero, ki iz preprostega dekleta postane kraljica mogočnega Perzijskega imperija. V moči te svoje nove vloge kljub tveganju za lastno življenje reši svoje ljudstvo zanesljive smrti. Njena zgodba je napeta in zanimiva, hkrati pa nudi razmislek o nekaterih pomembnih vrednotah, v katere se na oratoriju še nismo poglobili.

Ob tem je dobro vedeti, da že v Svetem pismu obstajata dve različici Esterine knjige: »hebrejska«, ki Boga niti enkrat izrecno ne omenja, in »grška«, ki vsebuje več molitev in sklicevanj na Boga. Oratorijska zgodba brez dvoma poudarja Esterin odnos z Bogom in ohranja vse bistvene poudarke svetopisemskih knjig, vseeno pa se v nekaj podrobnostih od njiju razlikuje. Tu imamo v mislih predvsem elemente nasilja. V nasprotju s svetopisemskima zgodbama se Judje v oratorijski ne maščujejo in usmrtijo svojih nasprotnikov, temveč uspe Estera na miroljuben način zaobiti kraljevski ukaz o pomoru Judov. Čeprav se morda kdo s tem ne bo strinjal, smo v pripravljalni ekipi priročnika presodili, da bi nasilje v zgodbi lahko odvrčalo pozornost od bistvenih sporočil, ki jih želita podati tako svetopisemska kot oratorijska zgodba o Esteri.

NASLOV ORATORIJA 2020: »ZAUPAM, ZATO SI UPAM«

Kraljico Estero odlikujejo kreposti, kot so lepota, odgovornost, zavedanje pomena posta in molitve, zaupanje in hvaležnost, ki jih bomo поблиže spoznavali z otroki na oratoriju.

Estera si ni želela postati kraljica. Predstavljajmo si: živela je preprosto življenje v krogu svojih bližnjih, svoje skupnosti. Njena vizija za prihodnost je bila družina s preprostim fantom iz judovskega rodu, s katerim bi delila skupni pogled na svet in na Boga. Namesto tega pa je bila iztrgana iz svojega okolja, prisiljena začeti novo življenje, zaprta v palači. (In ne, palača za žensko tistega časa ni bila tako romantičen kraj, kot nam morda zveni.) Upala je, da ne bo izbrana za kraljico in se bo vsaj po tem lahko vrnila domov, vendar ne – palača je postala njen stalni dom, njen mož pa človek popolnoma drugega rodu, stanu, prepričan, karakterja. Toda že v teh okoliščinah je ob pomoči svojega sorodnika Mordohaja zaupala Bogu, da ima načrt za njeno življenje. Da ima poslanstvo tudi v teh, zanjo tujih okoliščinah. Le v moči tega **zaupanja** je lahko novo življenje sprejela in ga živela v polnosti.

Esterina največja preizkušnja pa je sledila, ko je vsemu judovskemu ljudstvu v Perziji zagrozilo uničenje po nakani zlobnega Hamana. Izdan je bil kraljevi ukaz, zoper katerega ni bilo mogoča nobena pritožba. Estera je imela na izbiro dve možnosti: ali se potuhne, zataji svoj rod in preživi ali pa tvega vse in kljub pičlim možnostim za uspeh skuša krivico popraviti. Izbrala je **odgovornost** do svojega ljudstva in do poslanstva, ki ji ga je namenil Bog.

A zavedela se je, da lahko njen načrt klavrnno pogori, že v prvem trenutku, ko bo nepovabljen stopila pred kralja. Sama tega poguma ne bi zmogla. A v zaupanju v Boga in v njegovo Previdnost **si je upala** svoj načrt uresničiti.

Vse to nas je nagovarjalo, da smo za geslo in naslov letošnjega izbrali besede: »Zaupam, zato si upam«.

ELEMENTI VSEBINSKEGA PREREZA ORATORIJA

Vsi si želimo, da bi sporočilo oratorija in zgodbe obrodilo čim več sadov. Želimo si, da bi otroci ponotranjili vrednote in misli, o katerih bo na oratoriju tekla beseda. Če torej želimo, da si bodo otroci eno stvar zapomnili (veliko se jih tako ali tako ne bodo), je to potrebno večkrat ponoviti in pri tem nagovarjati različne človeške čute. Zato sta bistvena povezanost in obnavljanje vrednote – KRONE DNEVA, ZGODBE, SIMBOLA in SVETOPISEMSKEGA ODLOMKA.

Kratek povzetek oratorijske zgodbe si lahko ogledate v **vsebinskem prerezu priročnika**, kjer najdete tudi vrednote, simbole, svetopisemske odlomke in druge pomembne elemente v pripravi letošnjega oratorija.

Pomembno je, da vsi animatorji poznajo vrednoto, simbol in cilje katehez posameznega dne, saj bo le tako oratorij imel jasno vsebinsko rdečo nit in ne bo le skupek delavnic in iger.

- **Krona dneva:** Je naslov zgodbe in hkrati vrednota, ki nas spremlja ves dan. Letos smo jo poimenovali »krona«, najprej v očitnem navezovanju na kraljico Estero, po drugi strani pa je to tudi tisto najdragocenejše, »kronsko« sporočilo, ki ga želimo predati otrokom vsak posamezni dan. Kot lepa krona s svojim zlatom in dragoceni mi kamni privlači naše poglede, je tudi vrednota dneva tista čudovita vrlina, proti kateri se oziramo, se o njej pogovarjamo in se trudimo, da bi postala tudi naša. Izpostavljena je tako v zgodbi kot v molitvah in katehezah, nanjo pa se navezuje tudi svetopisemski odlomek dneva.
- **Simbol dneva:** Osrednja vrednota je ponazorjena tudi s **simbolom** določenega dne. Simbol je zelo konkretna in otipljiva stvar in je tesno povezana s krono dneva. Nagovarja globlje, močnejše, trajnejše in bolj celostno kot samo beseda.
- **Cilji katehez:** Kot vsako leto so razdeljeni na spoznavnega, doživljajskega in dejavnostnega. Še natančneje opredelijo osrednjo vrednoto in nam z usmeritvijo pomagajo pri pripravi in izvedbi katehez. Prav pa je, da jih poskušamo upoštevati tudi pri delavnicah, igrah in drugih dejavnostih na oratoriju.

SPOROČILA POSAMEZNIH DNI

1. dan: krona LEPOTA – simbol BISER

V zgodbi prvega dne spoznamo Estero, judovsko dekle, ki je živelo v perzijski prestolnici Suze. Ko je tamkajšnji kralj Ahasver zase iskal ženo izmed vseh mladenk svojega kraljestva, je za kraljico izbral prav Estero. Razlogi za to so bili tako njena zunanja kot tudi notranja lepota, njeno čisto in iskreno srce.

Z izpostavljeno vrednoto LEPOTE smo želeli spodbuditi pogovor o tem, kaj lepota sploh je in kako videti pravo lepoto. Vemo, da današnji svet prekomerno poudarja izumetničeno zunanjo lepoto, zato pomagajmo otrokom odpirati oči tudi za notranjo lepoto, ki človeka dela zares dragocenega. A hkrati ne zaničujmo zunanje lepote, saj je tudi ta v našem življenju pomembna. Konec koncev pa lepota ni le človekova telesna lepota, temveč tudi lepota umetnosti, narave itd.

Za simbol smo izbrali BISER, ki se skriva v školjki. Školjka je lahko na zunaj lepa, lahko tudi ne. Ampak ne glede na to je najbolj vredna tista, ki v sebi skriva biser. Da do njega pridemo, pa se moramo tudi potruditi in videti preko školjkinine trde lupine.

2. dan: krona ODGOVORNOST – simbol ŽEZLO

Čeprav s težkim srcem, se Estera odpove svojemu staremu življenju in sprejme vlogo kraljice na tujem dvoru. Sprejme odgovornost za novo življenjsko poslanstvo, ki ji ga je namenil Bog. Prav tako odgovorno sporoči kralju govornico, da se proti njemu pripravlja spletko, ter mu na ta način reši življenje.

Vrednota ODGOVORNOSTI skriva v sebi ogromno zanimivih in raznolikih poudarkov. Odgovornost nam lahko nekdo naloži ali pa jo sprejmemo sami. Lahko smo odgovorni zase ali tudi za druge. Lahko sprejmemo odgovornost tudi za stvari, za katere sami nismo krivi ... Hkrati pa je to vedno ODGOVOR na nek klic ali na neko potrebo. Gotovo se vsi prepoznamo v Esterini zgodbi, ko se ji je zgodilo nekaj, česar si ni želela (postala je kraljica). Lahko bi to izkoristila le za lastno ugodje in se ne bi brigala za vse ostalo, kar se je dogajalo okrog nje. A to, kar se ji je zgodilo, je sprejela kot Božji načrt za njeno življenje in z odgovornostjo prevzela novo življenjsko vlogo. Podobno tudi otroci v svojem odraščanju postajajo odgovorni za vse več stvari, ki si jih pogosto ne izberejo sami in so jim neprijetne (npr. šola). Toda v zavestnem sprejetju odgovornosti se skriva temelj, na katerem lahko gradijo svoje življenje.

Za simbol dneva smo izbrali ŽEZLO. To je simbol vladarske oblasti in moči, ki pa v prvi vrsti ne prinaša ugodnosti, temveč predvsem odgovornost za ljudi, ki jim vladarji vladajo. Vladanje je navsezadnje najzahtevnejša oblika služenja.

3. dan: krona POST – simbol RAŠEVINA

Ta dan se Esterino življenje ponovno postavi na glavo. Izve za maščevalni načrt, da bi iz Perzije iztrebili vse Jude. Njena prva reakcija je strah. A kmalu se zave, da nekaj mora storiti, a za to mora uporabiti ne le vso svojo modrost in pretkanost, temveč potrebuje tudi Božjo pomoč. V ta namen za tri dni Bogu podari vse, kar ima. Odpove se svoji obleki in hrani, posti se in moli, da bi Bogu pokazala, kako močno si želi njegove pomoči.

Vrednota tega dne je verjetno najtežavnejša med vsemi: POST. Post nam je po eni strani zelo domač in verjetno mislimo, da vemo, kaj je, a po drugi strani si ga vsak predstavlja po svoje. Nekateri poudarki in sporočila o postu, ki se med seboj dopolnjujejo in jih želimo podati na letošnjem oratoriju, so naslednji:

- Post ni samo liturgični čas pred veliko nočjo, temveč drži človeka, ki se želi odpreti in bližati Bogu.
- Post je za dušo podobno kot za telo »bodybuilding«, kot dviganje uteži in telovadba, da postane duša močnejša. Pripravlja nas na to, da bomo zdržali, ko bodo preizkušnje.
- Ko se odpovemo stvarem, ki so nam všeč, je težko, vendar je to tudi dobro za nas.
- Post odstranjuje »šume«, nepomembne stvari in razvade, ki mi želijo ukrasti vso mojo pozornost (npr. računalnik, družabna omrežja, sladkarije ...), in me usmerja k bistvenim stvarim v življenju. Zato me povezuje tako s samim sabo kot s soljudmi in z Bogom.
- Estera s postom ne išče priznanja in se ne baha, temveč tudi na zunaj pokaže svojo ljubezen, koliko ji pomenita Bog in njeno ljudstvo. Zato njen post ni v nasprotju z Jezusovimi besedami o postu v svetopisemskem odlomku dneva (»Ko se postiš, si pomazil obraz ...«), čeprav morda na prvi pogled izgleda tako.

Simbol tega dne je RAŠEVINA. Večina otrok za to besedo verjetno še ni slišala, zato bo potrebna dodatna razlaga. Gre za obleko iz zelo trdega in hrapavega blaga, podobnega žakljevini oz. vrečam za krompir. V Esterinem času so takšno blago tkali doma in ga uporabljali za delavska oblačila ali oblačila jetnikov. Šlo je za najbolj revna in najmanj udobna oblačila, ki so jih poznali. Raševina kot simbol torej pomeni ravno postno odpoved tistemu, kar nam je udobno in prijetno.

4. dan: krona ZAUPANJE – simbol PADALO

Zgodba tega dne spremlja Estero, ki se nepovabljena napoti h kralju in tvega življenje, vendar se je ta k sreči usmili. A prošnje po rešitvi svojega ljudstva ne pove takoj, temveč kralja in Hamana (kraljevega svetovalca, ki je zakuhal spletko proti Judom) povabi k sebi na gostijo, saj potrebuje čas, da omehča kraljevo srce.

Izpostavljena je vrednota ZAUPANJA. Zaupanje je podobno veri, ko smo v odnosu z drugo osebo – s človekom ali Bogom. Estera se je zavedela, da lahko njen načrt klavarno pogori že v prvem trenutku, ko bo nepovabljena stopila pred kralja. Sama poguma za to dejanje ne bi zmogla. A našla ga je v zaupanju v Boga. Zaupala in verovala je, da bo Bog uslišal njeno prošnjo in blagoslovil njen načrt za rešitev ljudstva. Prav tako želimo ta dan otroke spodbuditi in jim omogočiti izkušnjo, da lahko svoje skrbi zaupajo Bogu, pa tudi svojim bližnjim.

Kaj je večji izraz zaupanja kot to, da skočimo z letala in zaupamo, da se bo ob pravem trenutku, ko bomo potegnili za vrstico, iz nahrbtnika razvilo PADALO in nas varno dostavilo do tal? Zato smo ga izbrali za simbol dneva.

5. dan: krona HVALEŽNOST – simbol ŠOPEK

V zaključku zgodbe Estera kralju uspešno razodene spletko za pomor Judov. Kralj kaznuje Hamana, skupaj z Estero pa najdeta rešitev, kako obvarovati Jude. Sledi veliko praznovanje celotnega judovskega ljudstva, v katerem se zahvaljujejo Bogu in Esteri za rešitev.

Izpostavljena vrednota ta dan je HVALEŽNOST. V današnjem času samozadostnosti in večnega pritoževanja je še kako aktualna. Na toliko stvari se zanašamo ali smo odvisni od ljudi okrog sebe in od Boga ter za tako malo smo zaslužni le mi sami. Zato je ta vrednota še kako na mestu in je tudi primeren poudarek ob koncu oratorijskega tedna, ko bomo skupaj preživeli toliko čudovitih trenutkov. Hvaležnost ima dve konkretni obliki. Prva je zahvala, konkreten izraz hvaležnosti, ki jo namenimo drugemu (človeku ali Bogu), ki nam kaj dobrega stori. Druga pa je življenjska drža ali kar način življenja, ko smo pozorni na vse lepe stvari, ki so nam podarjene, in smo zanje hvaležni. Otroke želimo spodbujati k prvi in jim odpirati oči tudi za to drugo.

OPOZORILO

Animator naj poskrbi, da bo notranja povezanost zgodbe, kateheze, molitev, delavnic in iger na oratoriju ostala jasna. To je namreč zagotovilo, da bo oratorij deloval vzgojno in da ne bo samo »igratorij«. Predlagano gradivo iz priručnika seveda lahko prilagajamo, a prilagoditve ne smejo izgubiti vsebinske rdeče niti oratorija.